

Aquella premsa dels anys 20 i 30

Espai Obert

Amador Garrell i Soto

Les línies que tot seguit presento són un breu comentari sobre l'Exposició en la Primavera del Disseny La Gralla, arqueografia de la premsa dels anys 20 i 30, que els granollerins acaben de veure al Museu de Granollers.

Em satisfà i accedeixo a provar de dir quelcom referent a aquest acte, que -confesso- m'ha colpit profundament i m'ha dut a l'evocació d'uns temps ja allunyats que foren cabdals en la meva formació intel·lectual i artística; és a dir: la meva vida...

Se'm fa difícil parlar-ne, per tal com em veig massa a prop del seu entorn -cosa que m'entrebanca-, i temo caure en tota mena de consideracions de tonalitats afectuoses i pròdigues, en alabances i comentaris sentimentals. El lector, doncs, se n'haurà de fer càrrec.

El que sí puc dir és que aquesta exposició ha estat per als granollerins un acte cívic i cultural de primer ordre. Era un deure que encara

no s'havia pagat però que ara s'ha satisfet plenament. No oblidem que en aquest interregne s'han escoltat tants anys, que hom estava en el perill de l'oblit i d'anar a parar a les cendres dels records esborradissos. Encara hi hem estat a temps! I és bo comprovar que -a l'hora que siguitotes aquelles coses que foren ben fetes poden tornar a ésser presents i honorades degudament. Això és el que m'ha colpit més de l'exposició: la recuperació plena de l'esperit estètic «de la cultura gràfica d'uns anys brillants, innovadors i oberts a la transformació, que dissortadament van ser estroncats pel desastre que començà l'any 1936», com talment ha dit el crític d'art Daniel Giralt-Miracle.

Jo, que ho vaig viure des de la primera fila, he de dir que m'ha arribat al cor. D'ací el meu aplaudiment d'adhesió i entusiasme. He fet reviure aquells quinze anys d'il·lusions i he recordat, com si fos ara, el tremp del Grup de la Gralla, d'aquests granollerins no-

tables, com mai més s'han tornat a trobar, tan enamorats de la ciutat, que no escatimaren cap esforç i que miraven més enllà per a fer-ho tot més entenedor i bell...

I, tot plegat, m'ha dut a l'evocació de la figura estimada del meu pare, l'Amador Garrell i Alsina, que va ser un d'aquests homes que ho va presidir tot en un temps que no era pas de flors i violes. Era un treballador eficaç i un tipògraf professional amb molta història i tradició.

És sorprenent -i ara cal dir-ho- que La Gralla va fer-la ell, tot sol. Sí, i ho dic bé... Puc assegurar que ell, incansablement i amb la dèria del periodista nat, va fer la feina de redacció i correcció -immensa feina, com hi ha Déu!- del text global del setmanari amb la normativa Fabra que acabava de néixer. És clar que també l'ajudaren els seus grans amics que feien les columnes

habituals: l'Esteve Sarroca, «Xixu»; l'Alfred Canal -que va ser el primer director-; en Pius Anfres, l'«Altre», i en Josep Franch, «Jofra», que feia la secció esportiva. Però el gruix de la feina de redacció (editorials, articles d'activitats i el noticiari del batibull ciutadà) va anar tot a càrrec d'ell durant els quinze anys de la vida del setmanari. Ja és dir!

I no diguem de l'aspecte tècnic i del gust artístic. Tot ho endegà. Fou un home que ho feia bellugar tot i que encomanava el seu entusiasme als altres. Per exemple, els artistes granollerins d'aquell temps van ser presents en aquesta aventura: en Francesc Serra, en Marià Lassús, l'Antoni Cumella, l'Albarranch, en Damesón, en Lloberas, l'Escobar, en Toni Vidal, etc., i hi col·laboraren en tot moment; i els fotògrafs també. Només cal veure els números extraordinaris de la Festa Major per a constatar-ho. Però, per damunt de tot,

cal valorar la seva direcció com a impressor notable al capdavant dels obrers tipògrafs, dels caixistes i dels maquinistes. Tots l'estimaven i el tenien com un mestre segur i eficient. En aquelles tasques de l'ofici no li passava res per alt.

Què més puc dir, doncs...? Tot el que acabo d'escriure m'ho ha suggerit ara la contemplació d'aquesta exposició al Museu.

Per la brevetat i l'espai d'un article, he hagut de deixar altres aspectes d'aquesta Arqueografia de la premsa dels anys 20 i 30, que algú altre ja comentarà.

Finalment, he d'expressar el meu profund agraïment a tots els qui han treballat i han fet possible aquest esdeveniment ciutadà: Pitu Gómez, Joan Manel Jubany, Vicenç Viaplana..., i el Museu de Granollers. A tots, moltes gràcies!

